

Associació de Música de Càmera
de Barcelona
de la "Unió d'Innovacions de Música"

cross minute

1929-30

Concert Quart

SESSIÓ

ROBERT GERHARD

COL·LABORADORS:

CONCEPCIÓ BADIA D'AGUSTÍ, soprano

ALEXANDRE VILALTA, piano

ESTEVE GRATACÓS, flauta

CASSIÀ CARLES, oboè

JOAN VIVES, clarinet

ANTON GOXENS, fagot

RAMON BONELL, trompa

COBLA BARCELONA - ALBERT MARTÍ

(ORQUESTRA DE CORDA)

Direcció general: ROBERT GERHARD

Una mica
més
gran

Palau de la Música Catalana

Dimarts, 22 de Desembre de 1929

ales onz del vespre

Exclusivament per als socis

YVES NAT

Aquest famós pianista francès, d'ascendència paterna catalana, nasqué a Beziers (29 Desembre 1890). El seu pare, molt devot de la música, li féu conèixer els inicis d'aquest art, i, en adonar-se a les primeres lliçons de les especials aptituds del seu fill, el féu tocar davant de l'organista de la catedral. Tanta va ésser l'impresió produïda pel petit artista, que aquell professor s'encarregà de la seva educació musical, i al cap d'un any i mig, Yves Nat donava ja el seu primer concert a la Sala Berlioz.

Vingué l'ampliació d'estudis, amb el subdirector de la Guardia Republicana, César Bourgeois, i més endavant en els Conservatoris de Tolosa i de París. Ingressà a aquest darrer, amb el número 1, quan només tenia 10 anys. En 1907 li és adjudicat a la classe Diemer un brillant primer premi.

Saint-Saëns i Fauré prediren una carrera brillant al jove pianista. Desseguida surt cap Amèrica, amb la Tetrazzini i Titta Ruffo. La seva personalitat queda ben acusada i ja no para de donar concerts per tot Europa, fins que, subjecte a mobilització per la guerra, deixa d'actuar fins l'any 1920, en que torna a presentar-se davant del públic de París. Mentrestant ha escrit diverses obres, entre les quals són de remarcar un recull de melodies els «Preludis» i una «Sonatina». La seva carrera de pianista, des de l'armistici ençà, és de les més brillants i sòlides que hom ha presenciades.

Davant del mal efecte que produeix veure sense ocupar una quantitat de seients reservats, com ocorregué en el curs passat, en la darrera junta general fou acordat que aquells seients reservats que, un cop tocat el primer timbre d'avís de la segona part, no estiguin ocupats o no tinguin penyora, seran considerats lliures i podran, per consegüent, ésser aprofitats per aquells qui els desitgin. Preguem, doncs, que siguin assenyalats amb penyora els seients que hagin estat ocupats en la primera part i quedin buits durant el descans. Els senyors posseïdors de localitats fixes es faran càrrec de que no és just que, si ells no ocupen el llur seient, privin a una altra persona d'aprofitar-se'n.

PROGRAMA

I

- BACH-BOSKOFF . . . Concerto n.º IV (de les "Peces per a orgue").
BEETHOVEN Sonata, op. 27, n.º 2.
*Adagio sostenuto.
Allegretto.
Presto agitato.*

II

- MENDELSSOHN . . . Duetto.
SCHUBERT Moment musical.
CHOPIN Tercer estudi.
» Vals en *do*.
» Polonesa en *la bemol*.

III

- DEBUSSY Reflets dans l'eau.
MILHAUD Saudades do Brazil.
*Corcovado.
Tijuca.*
PROKOFIEFF «L'Amour des trois oranges»,
marxa.
YVES NAT Pour un petit moujik.
STRAWINSKY Danse russe.

Piano STEINWAY
cedit per la Casa IZABAL

Dimarts, 14 de Juny 1930

Diumenge, 22 de Desembre

Quartet Belga amb Piano

SESSIÓ ROBERT GERHARD

Marcel Maas, piano
Georges Lykoudi, violi
Charles Foidart, viola
Joseph Wetzels, violoncel

COL·LABORADORS:

CONCEPCIÓ BADIA D'AGUSTÍ, sopran

ALEXANDRE VILALTA, piano

ESTEVE GRATACÓS, flauta

CASSIA CARLES, oboè

JOAN VIVES, clarinet

ANTON GOXENS, fagot

RAMON BONELL, trompa

COBLA BARCELONA - ALBERT MARTÍ

ORQUESTRA DE CORDA

Direcció general : ROBERT GERHARD

PROGRAMA

CONCERTINO, per a orquestra de corda

QUINTET, per a instruments de vent

CANÇONS POPULARS, cant i piano

CANÇONS ORIGINALS, cant amb acompanyament
d'instruments de vent

SARDANA, per a cobla normal

SARDANA, per a flauta, tiple, tenora, saxofon tenor,
fagot, trompeta, trompa, fiscorn, trombó,
tuba i percussió.

EXCLUSIVAMENT PER ALS SOCIS
DE L'ASSOCIACIÓ DE MÚSICA : DA CAMERA

- En el concert vinent actuarà el "Quatuor Belge a clavier" del qual forma part l'excel·lent pianista Marcel Maas, ja conegut, i ben favorablement, del nostre auditori.
- El "Quartet Belge amb Piano" fou presentat en el curs d'aquest pels "Amis de la Música". L'excel·lent acollida que mereixeren aquests artistes, ens ha decidit a portar-los entre nosaltres.
- Però són els bons ¹⁰ quartets amb piano que existeixen. El "Quartet belga" és potser, actualment el millor.

(dues nittes en blanc, espai per parlar d'una obra)

- No és probable que en el mes de gener donem cap més concert.
- El ~~de~~ Pel febrer, actuarà la nostra admirada "Orquestra Pau Casals". Si és possible resoldre algunes dificultats que encara existeixen, aquest concert prendrà una gran importància. Hauria consagrat a un gran romàntic francès i hi prendrien part solistes i una gran massa coral.
- Pel mes de març, Stravinsky, amb gran orquestra i també solistes i cors. No cal dir que ~~serà~~ aquest concert serà preparat i dirigit pel propi Stravinsky, que vindrà a Barcelona expressament amb aquest objecte.
- Es gaudirà segur que en el Festival Stravinsky donem amb la primera audició de "Hoces", així com d'altres obres, també importantíssimes, del gran músic rus.
- Prepararem també una sessió Joaquin Nin.
- Pel dissabte de glòria tenim contractat Paul Hindemith, excel·lent concertista de violoncel, i un dels capdavanters de la música moderna alemanya. Les seves obres s'han imposat ja tot en bon estat donades.
- El curs 1929-30 quedarà clausurat amb una sessió Oscar Esplà, en la qual prendrà part l'Orquestra Pau Casals.

NOTICIARI

22 ~~13~~ desembre 1929

■ Segons hem anunciat repetidament, el nostre concert immediat estarà consagrat a Robert Gerhard.

■ L'interès desvetllat per aquest concert en el nostre món artístic, és extraordinari. Diem «món artístic» i no «món musical» perquè l'expectació per conèixer la producció de Gerhard s'ha produït en tots els sectors de la nostra vida artística.

■ Per la nostra part, creiem que aquest interès és ben justificat: la data del 22 de desembre pensem que quedarà ben remarcada en l'història de la música catalana moderna.

■ Fa dies que han començat els assaigs parcials de les obres de Gerhard. Dimecres passat es féu el primer assaig de conjunt del «Concertino» per a orquestra de corda.

■ Si en la primera llegida, els excel·lents professors que interpreten aquestes obres reben una impressió de dificultat i confusió, en endinzar-s'hi un xic més, expressen la seva sorpresa per la claretat i magnífica arquitectura d'aquestes obres. Això ha esdevingut especialment amb l'esmentat «Concertino» i amb les dues sardanes.

■ Cal reconèixer que la modalitat d'aquestes obres, el seu caràcter i el seu esperit, només pot ésser comprès, com s'esdevé sempre que algú s'esforça en dir alguna cosa nova, per aquells qui volen situar-se i tenen una sensibilitat prou vasta i educada per no aturar-se davant la primera sorpresa.

■ Ferran Callicó ha dibuixat un dels seus admirables retrats, expressament per al nostre programa del dia 22.

■ Mestre Barberà està enllestint l'estudi temàtic de les obres instrumentals. Mestre Samper farà un estudi de les cançons.

■ Això vol dir que el nostre programa de la sessió Gerhard tindrà l'importància que requereix aquesta solemnitat artística.

■ Recomanem a aquells qui vulguin anar-se documentant respecte la personalitat de Gerhard, les interviews publicades per Girassol i J. Farran i Majoral a «La Publicitat» (dies 3 i 4 desembre) i «La Veu de Catalunya» (dia 3 desembre) respectivament.

En aquest Noticiari, que avui inaugurem, anirem donant als senyors socis una ampla informació dels actes que té en curs d'estudi i realització l'«Associació de Música :da Camera:»

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

DE BARCELONA

LXXII

ROBERT GERHARD

CONCERTINO

QUINTET

PER A INSTRUMENTS D'ARC

PER A INSTRUMENTS DE VENT

Les obres de Robert Gerhard que constitueixen la totalitat del present programa, demanen una prèvia situació a l'auditori.

La música de Gerhard pertany al sector de la moderna escola, que té per capdavanter al famosíssim Arnold Schönberg.

En aquesta música no han de cercar-s'hi acords, car l'agregació de sons, en la seva acceptió corrent, no hi ~~compta pas~~, ~~sols hi actua com a~~ ~~mena d'essència volàtil, sense que es descobreixi ni un estat tonal ni~~ ~~modal, hi tampoc una funció del tot precisada.~~

La matèria harmònica, no obstant, hi existeix; però és obtinguda per mitjà de teixits polifònics, que es constitueixen emprant elements temàtics i, a guisa de canemàs, el compositor projecta al damunt d'ells grans línies, grans relleus, tota pretuberància i tota depressió musical.

D'aquesta faisó s'obtenen insospitades formes arquitecturals, i magnes i atrevidíssims desplegaments temàtics.

Una volta el compositor ha adoptat el seu tema, n'és una mena de presoner, sense que se'n separi un sol moment, car des de un simple detall de forma acompanyant, fins als vèrtex més elevats i més punyents de la corba simfònica, tot deriva del que podem anomenar «monotema», el qual, un cop nascut, comunica alè de vida intensa per tots indrets de la construcció musical.

Per això, el compositor pren aquest monotema i, per fragmentació, per modificació en la seva estructura melòdica i rítmica, per reducció o ampliació melòdica, per contracció o per extracció d'una petita fórmula n'obté tot el que li és necessari per a constituir esplendorosament la seva obra, i al mateix temps que arquitecturitza tota línia musical, hi posa la seva emoció, la seva vehemència càlida i tot el seu sentiment estètic, per tal d'expressar ço que vol i necessita expressar.

Una de les característiques més visibles d'aquesta escola és el seu estil essencialment contrapuntístic: la concepció no és fonamentada sobre una base harmònica.

determinant d'

2

CONCERTINO
PER A INSTRUMENTS D'ARC

I. - ALLEGRO ASSAI

12 S'inicia en els violins primers un tema en descens:

11 Amb ell es constitueix un petit cicle expositiu, en el qual la línia melòdica dels primers violins és ~~evaporada~~, mentre els violins segons prenen el mateix tema per a anar amb moviment ascendent i en creixent cap el sobre-agut, ~~és, altra volta, evaporada la línia~~ començant els violins primers i cel·los una lenta ~~devallada~~, la qual, en moviment retingut, clou el primer cicle, a la fi del qual apareix una figura que denominarem *tema B*.

1 L'aparició d'aquest *tema B* es caracteritza per un «fort pesant». Totes les parts l'ataquen i el glosen, ~~desplegant totes les seues possibilitats i condicionaments polifònics~~.

1 La línia musical que es constitueix amb aquest *tema B*, adquireix intensitat a mida que va enlairant-se fins arribar al seu vèrtex més elevat, des d'on es fa una ~~devallada~~ declinació sota una forma temàtica derivada directament del monotema:

la qual, en trobar-se en el greu, va reduïnt-se melòdicament, fins que reapareix el *tema B*, presentat en un matic de feble sonoritat que fa de terminal del segon cicle.

La fórmula o element que major relleu adquireix en el tercer cicle és atacada pels violoncel·ls en dobles cordes:

TP
12 portada al
límit agut de
l'instrument
La

Jo.
12
12
12

7
1é

Dels violoncel·ls passa als violins per a desplegar-se amb pluralitat de figuracions i aixecant-se cap a l'agut, sense que els cel·los l'abandonin, puig serveix com d'element bàsic a tot el teixit. Aquest cicle es caracteritza pel seu gran dinamisme. El fons harmònic és obtingut per unes successions de tercers o sextes confiades als segons violins i violes, els quals despleguen un element temàtic que, boi tenint importància en el procés simfònic del monotema, és mantingut en un segon terme.

Un apaibagament en disminuït ens porta cap a la llarga declinació, la fi de la qual és acusada per la reaparició del *tema B*, tractat ara de faísó diferenta, la qual ens aconduïx vers un dolç retorn del monotema per a constituir el terminal d'aquest primer temps, que és clos damunt d'una triada consonant, preparada amb gran subtilitat i mestria.

II. - ANDANTE EXPRESSIVO E CON MOTO

1é
Aquest temps comprén una gran corba, en la qual hi són emprats dos elements temàtics i es constitueix per tres cicles. El primer es fundamenta en un primer tema; el cicle central amb el mateix tema anterior i un segon tema, que són portats a un interessant desplegament simfònic; el cicle terminal és constituït per un retorn al tema primer, portant-lo cap a un vehement fortíssim per a cloure cadencialment.

El tema que serveix per al cicle primer és el següent:

que és tractat en forma canònica, i portant la corba musical en bell i fort lirisme.

La intensificació lírica és accentuada en entrar al cicle segon amb el segon tema, que ataquen els violins primers:

1a
línia musical de gran expressivitat que va desplegant-se en la regió aguda fins que, devallant, ens aconduïx a la reaparició del tema primer per a constituir, amb interposicions del tema segon, el cicle terminal.

6540/33

III. - ALLEGRETTO VIVACE E CON SPIRITO

El tema amb que s'inicia aquest temps és, a la vegada que extraordinàriament ardit, d'aspecte un xic complexe.

D'aquest tema el compositor n'extreu els intervals que el caracteritzen,

i, ja sigui amb el tema sencer o fragmentari, constitueix una interessant trama polifònica amb organització simfònica que atrau poderosament l'atenció. Els descensos ràpids, com els moviments ascensionals, són obtinguts amb una remarcable agilitat sense que mai es perdi la noció del tema.

Damunt del tema primerament esmentat, i amb elements més o menys individualitzats, es constitueix ço que en direm *primera secció*, la fi de la qual ve assenyalada per un *rallentando* i disminuït ràpid, que utilitza l'autor per a portar-nos a la *segona secció*, que comença amb el tema, derivat del primer,

el qual, combinant-se amb el tema secundari,

constitueixen el teixit polifònic i la idea del desenrotllament simfònic, fins que queda regnant per totes les cordes el *tema C*, i es constitueix una trama espessa mitjant ~~mitjant~~ formes canòniques i en pianíssim.

Queden, per curts moments, els violins segons sols, esfumant la línia acabada d'escoltar i, en pianíssim, es continuada aquesta línia per una infraposició del *tema A*, el qual, en reaparèixer, va tot seguit guanyant energies per a portar-se a un gran accelerament, que, una volta ha obtingut el seu màxim i aconseguida la força viva del moviment dinàmic, s'abandona a si mateix i, perdent gradualment impuls, ens porta cap a l'acord final.

QUINTET
PER A INSTRUMENTS DE VENT

I. - MODERATO

1i
S'inicia amb el monotema que exposa el fagot:

4p
L *X*
fi
5p
El clarinet el respon tot seguit, per a pendre'l, als pocs compassos, l'oboè, qui el glosa amb lleugeres modificacions, mentre els demés instruments inicien una transició amb un element destinat a constituir teixits polifònics. La línia és portada a un fortíssim que s'interromp sobtadament. L'oboè queda un curt moment sol i ataca el *tema B*.

1i
Li
que, en desplegar-se, aconduïx la corba musical cap a una acceleració per a anar cedint i arribar a un retingut en devallada, que constitueix la declinació, a la fi de la qual s'inicia un nou cicle presentant-se el monotema, el qual del seu estat homòfon primitiu és transformat en polifònic; el diuen la trompa i el clarinet en la següent forma:

7a
El desplegament té lloc en una corba de regular llargària, mantenint-se en sonoritat pianíssim fins arribar a la declinació, que és acusada per una figura fundamentada en l'estructura melòdica del monotema, la qual, iniciada a la flauta, passa cap al greu per a remuntar-se altra volta vers l'agut. *1e*

Continua la trajectòria simfònica amb una *reprise* a l'estil clàssic. Sorgeix el monotema en l'oboè, però desplegant els elements temàtics de diferent faïso de com s'ha fet al començ de l'obra. A aquesta *reprise* en segueix una altra del segon tema, atacat per la trompa, el qual aconduïx cap a un *vivace quasi presto* que inicia el cicle terminal d'aquest primer temps. *1i*

6540/3.5

10

II. - ANDANTE CANTABILE

Aquest *andante* és de constitució ternària, o sigui, que el constitueixen tres seccions ben definides. Es fonamenta en un únic tema.

Primera secció. - S'hi desplega el següent tema, atacat pel clarinet :

que no és altra cosa que una de les quatre formes fonamentals que pot adoptar el monotema de la present obra, el qual es combina contrapuntísticament amb el monotema que diu el fagot en la seva forma explícita.

La corba es desplega amb gran lirisme fins al moment en què es porta cap a una acceleració en creixent, per fer-la declinar amb un allargant de poca longitud que aconduïx cap a la

Segona secció. - Comença portant el tema, en la seva forma original, a la flauta; és desplegat entre formes polifòniques fins a un *rallentando* que ve a ésser un element de soldadura entre aquesta secció i la tercera que segueix.

Tercera secció. - No és altra cosa que una represa de la primera secció amb desplegament diferent, però amb els mateixos elements temàtics. La corba simfònica del desplegament és seguida d'una *coda* en funcions de terminal, que clou aquest temps amb gran suavitat.

III. - ALLEGRO GIOCO

10 Els temes emprats per a aquest temps no són derivacions del monotema, sinó elements temàtics nous.

La flauta, damunt de forma acompanyant molt reeixida, exposa el tema següent :

10 que reprèn l'oboè. El desenrotllament es porta en forma animada i en creixent fins arribar a un disminut i retingut, que és seguit d'un curt episodi transitiu, per a preparar l'adveniment del tema segon, d'un caràcter dolç i apacible que diu l'oboè:

11

A

al qual s'hi ajunta, després, la flauta doblant-lo a la tercera. La projecció polifònica, i a guisa de forma acompanyant originalíssima, porta uns arpegis periòdics produïts pel clarinet, obtinguts d'una derivació del tema a, que pel seu caràcter donen un remarcable interès a tot aquest cicle, que ve a tenir caràcter d'*intermezzo*; la línia musical és portada a una curta trajectòria per desplegament de formes evolutives que, en creixent, va a un fortíssim, per a pendre la declinació cap un ralentit amb retorn al tema a que ataca súbitament l'oboè:

133

iniciant-se el cicle terminal d'aquest temps.

La figuració temàtica suara apuntada continua a la flauta. Aquest cicle compleix la funció de «represa» amb molta afinitat amb el cicle inicial, del qual es diferencia per 11 variació ~~monotema~~ d'escriptura. La terminació d'aquest cicle enllaça, per una figuració virtuosa del clarinet, amb una reproducció del tema b tractat en imitacions canòniques que formen un petit *intermezzo*, al final del qual 11 reprenen elements del tema a, tractats a base d'imitacions que, per tots els instruments, ~~conduïen~~ conduïen cap un creixent i animant, per a anar a trobar l'acord final.

11 x 12

11

11 x TTX

11 x

en funció de «coda»

IV. - VIVACE SCHERZANDO

El tema inicial d'aquest temps és un derivat del monotema:

H primera

L'exposa l'oboè damunt d'una forma acompanyant d'aspecte lleuger, sense, però, desenrotllar-se, car únicament es tracta de constituir un cicle inicial a guisa de ~~petita~~ secció de *scherzo*. La declinació és acusada per una figura en arpegi descendent del fagot sol.

El clarinet, contestat per la flauta, inicia el segon cicle, que és de desplegament temàtic i comprèn una llarga trajectòria, en la que s'acusen tres frases: La primera, de desplegament; la segona té per missió

10 de rondò.

12

8

ss

11x
28

Tn

a

aconduir cap a la represa de la primera, que és reexpressada amb transposició del plà sonor i amb variació {d'escriptura}. Aquest cicle es repeteix, i la seva declinació o terme és acusada per un creixent i una devallada cap el greu, que acaba damunt d'un pianíssim.

Entra la flauta amb el tema :

11

1u

que és una variació del tema del tercer temps, *allegro giocoso*, per a constituir un *trio* després del qual segueix un petit *intermezzo* que es repeteix sense modificació i aconduïx a la represa del *trio* anterior, del qual sols se'n diu la primera part per a portar la trajectòria, mitjançant una figuració en sèrie ascendent, en creixent i animant, cap a un *piano subito* en el qual l'oboè ataca el primer tema d'aquest temps, constituint-se una represa del cicle inicial.

15

Un creixent i molt accelerant, ens porta cap un *presto* que constitueix el terminal d'aquest quintet, que és clòs per mitjà d'una insistent repetició de la fórmula inicial del tema primer.

JOSEP BARBERÀ

6540/38

ROBERT GERHARD
CASANOVA, 210. 5^{NT}. 2^A

Programa

obres de
Robert Gerhard
(estrenes)
BARCELONA

3ª Hane

I.

Concertino (1927-28) per a orquestra de corda

I Allegro assai
II Andante espressivo e con molto
III Allegretto vivace con spirito

7 "Hai-kai" de "Amour et Paysage", de J.M. Junoy (1923)
per ~~una~~ una veu de sopran amb acompanyament de piano, flauta, oboè
clarinet i fagot.

II.

deixar espai per als set títols,
si són
necessaris

Quintet (1928) per flauta, oboè, clarinet, trompa i fagot

I moderato
II Andante sostenuto
III Allegro giocoso
IV Quasi scherzando
III.

Cançons populars catalanes, del recull "14 Cançons Populars Catalanes" (1929)
per ~~una~~ una veu de sopran i piano.

- × 1. La comtessa de Floris
- × 2. L'Escolta
- × 3. La Calàndria
- × 4. Cançó de lladre
- 5. La Mort i la Donzella
- 6. Enemic de les dones.
- × 7. Els ballaires dins d'un sac

Sardana I (1929) per Flauta (Flauti), Fluviol, Tiple, Tenor, Saxofón tenor,
Fagot, Trompeta, Trompa, Fiscorn, Trombó, Tuba i Contrabaix i percussió.

Sardana II (1929) per Fluviol, 2 Tiples, 2 Tenors, 2 Trompetas, 2 Fiscorns,
Trombó, Tuba, Contrabaix i percussió.

Piano Pleyel

els títols subratllats
amb vermell, amb majúscules.
el darrer en lletres petites.
els subratllats amb negre, cursiva.